Cevap Anahtarı ve Puanlama Yönergesi

6. SINIF SOSYAL BİLGİLER DERSİ 2. DÖNEM 1. YAZILI SINAVI · Sınav 3 (Orta düzey) · Konu-soru dağılım tablosu: Senaryo 3

Soru	Öğrenme çıktısı	Beklenen cevap	Puanlama
1a	**SB.6.3.4** XI-XIII. yüzyıllar arasında meydana gelen siyasi faaliyetler ve askerî mücadelelerin Anadolu'nun Türkleşmesi ve İslamlaşmasına etkisini özetleyebilme	I. Haçlı Seferi sırasında İznik'in Haçlılar tarafından ele geçirilmesi	İznik'in kaybedilmesi **(5 p)** **Toplam: 5 p**
1b		Haçlı Seferleri Türklerin Batı Anadolu'daki topraklarını kaybetmesine ve merkezin iç bölgelere çekilmesine yol açmıştır. Bu durum Anadolu'nun Türkleşmesini bir süre yavaşlatmıştır.	Toprak / merkez kaybını belirtme **(4 p)** Türkleşmenin yavaşladığını yorumlama **(5 p)** **Toplam: 9 p**
2a	**SB.6.3.4** XI-XIII. yüzyıllar arasında meydana gelen siyasi faaliyetler ve askerî mücadelelerin Anadolu'nun Türkleşmesi ve İslamlaşmasına etkisini özetleyebilme	Limanların alınması, kervansaraylar yapılması, tüccarlara ücretsiz konaklama, malı çalınan tüccarın zararının karşılanması (ikisi yeterlidir)	Birinci uygulama **(3 p)** İkinci uygulama **(3 p)** **Toplam: 6 p**
2b		Kervansarayların çevresinde yeni yerleşim yerleri kurulmuş, şehirler büyümüştür. Ticaretle zenginleşen Anadolu'ya daha çok Türk yerleşmiş, Türk kültürü yayılmıştır.	Yeni yerleşmeler / şehirlerin büyümesi **(4 p)** Türk nüfusunun ve kültürünün yayılmasıyla ilişkilendirme **(4 p)** **Toplam: 8 p**
3	**SB.6.4.1** Yönetimin karar alma sürecini etkileyen unsurları çözümleyebilme	Kamuoyu: Anket sonuçları halkın isteğini göstermiştir. Medya: Yerel televizyon programı sorunu duyurmuş, belediyenin dikkatini çekmiştir. Belediye bu iki unsuru dikkate alarak güzergâhı değiştirmiştir.	Kamuoyu (anket) unsurunu belirleme **(3 p)** Medya unsurunu belirleme **(3 p)** Unsurların karara etkisini açıklama **(8 p)** **Toplam: 14 p**
4	**SB.6.4.1** Yönetimin karar alma sürecini etkileyen unsurları çözümleyebilme	Unsurlar: uzman görüşü (mühendis raporu) ve bütçe (ekonomik kaynak). Örnek karar: Köprü yapımına bu yıl başlanır, kalan bölümü gelecek yılın bütçesiyle tamamlanır ya da üst kurumlardan destek istenir. Çünkü zemin uygundur ama bütçe yetersizdir.	Uzman görüşü **(3 p)** Bütçe **(3 p)** İki unsuru dikkate alan gerekçeli karar **(8 p)** **Toplam: 14 p**
5a	**SB.6.4.2** Toplumsal düzenin sürdürülmesinde temel hak ve sorumlulukların önemini yorumlayabilme	Üst kattaki komşunun özel hayatını istediği gibi yaşama (eğlenme) özgürlüğü ile Elif ve dedesinin dinlenme, huzur içinde yaşama (sağlık, eğitim) hakları	Komşunun hakkı **(3 p)** Elif ve dedesinin hakkı **(3 p)** **Toplam: 6 p**
5b		Komşu kendi evinde özgürdür ama hakkını kullanırken başkalarının haklarını ihlal etmeme sorumluluğu vardır. Hak ve özgürlükler başkalarının haklarının başladığı yerde sınırlanır.	Hakkın sınırsız olmadığını belirtme **(4 p)** Başkalarına saygı sorumluluğunu açıklama **(5 p)** **Toplam: 9 p**

Soru	Öğrenme çıktısı	Beklenen cevap	Puanlama
6*a*	**SB.6.4.2** Toplumsal düzenin sürdürülmesinde temel hak ve sorumlulukların önemini yorumlayabilme	Örnek: Vergilerle okullar yapılır, eğitim hakkı korunur; hastaneler yapılır, sağlık hakkı korunur; güvenlik hizmetleriyle yaşama hakkı korunur.	Birinci hak ve hizmet örneği **(4 p)** İkinci hak ve hizmet örneği **(4 p)** **Toplam: 8 p**
6b		Devletin geliri azalır, kamu hizmetleri yeterince yapılamaz; herkes bu hizmetlerden yararlanamaz ve vergisini ödeyenler haksızlığa uğrar. Bu da toplumsal düzeni bozar.	Kamu hizmetlerinin aksaması **(3 p)** Toplumsal düzene etkisi **(3 p)** **Toplam: 6 p**
7*a*	**SB.6.4.3** Vatandaşlık haklarının kullanımında dijitalleşme ve teknolojik gelişmelerin etkilerini sorgulayabilme	İşlemlerin evden yapılabilmesi; zamandan ve yoldan tasarruf; sıra beklemeden dilekçe verme ve randevu alma.	Birinci kolaylık **(3 p)** İkinci kolaylık **(3 p)** **Toplam: 6 p**
7b		İnternet kullanamayan kişiler dijital hizmetlerden yararlanamaz ve haklarını kullanmakta başkalarına bağımlı kalır; bu da eşitsizlik yaratır. Öneri: Kurumlarda yüz yüze hizmet sürdürülmeli, yaşlılara dijital okuryazarlık kursları açılmalıdır.	Eşitsizliği / dezavantajı belirtme **(5 p)** Uygun çözüm önerisi **(4 p)** **Toplam: 9 p**

Açık uçlu sorularda farklı ama doğru gerekçelere de puan verilir. Kısmi puan ölçütleri öğretmenin değerlendirmesine yol gösterir.